

Krokhaugen-området på Vea må bevares!

Den 20. juni 2025 var det mekling mellom Statsforvalteren i Rogaland (SF) og Karmøy kommune om reguleringsplan for nye Veavågen skole, som er planlagt ved Krokhaugen på Vea. SF kom med en velbegrunnet innsigelse til reguleringsplanen den 11. april 2024.

Det ble tatt en pause i meklingen til over sommerferien for å gi Karmøy anledning til å vurdere følgende:

- 1) Om kommunen kan tilpasse skolen på en mer naturvennlig måte ved Krokhaugen.
- 2) Om kommunen heller kan bevare *et annet* areal med tilsvarende naturverdier (dvs. ta ut av kommuneplanens arealdel).

Nytt meklingsmøte er satt til 29. august, og dette brevet er et innspill til Statsforvalteren i forkant av dette møtet.

Del 1 (side 1– 9) av brevet handler om naturverdiene i planområdet, mens del 2 (side 9– 18) tar for seg bl.a. sakens historikk, økonomi, hensynet til barn og unge, og kulturhistoriske verdier i området. På side 19 finnes en liste over vedleggene som følger med brevet.

Del 1: Naturverdier i planområdet

Krokhaugen-området har vist seg å ha store naturverdier – også av *nasjonal og vesentlig regional verdi*. Det er Naturvernforbundet i Rogaland sin bestemte mening at dette svært artsrike området ikke må ødelegges av skolebygging eller annen utbygging. Det vil *ikke* være mulig å tilpasse en arealkrevende skole til disse naturverdiene, og vi mener også at det ikke gir mening å ofre dette område mot at et annet område med tilsvarende naturverdier tas vare på. Man har jo heller ingen garanti for hvor lenge «dette andre» området vil bli bevart. **Ut fra de rødlistede artene og naturtypen(e) som er funnet i planområdet mener vi at det ikke kan finnes et område med tilsvarende naturverdier – avsatt til utbygging – som kan tas ut av Karmøys kommuneplan.**

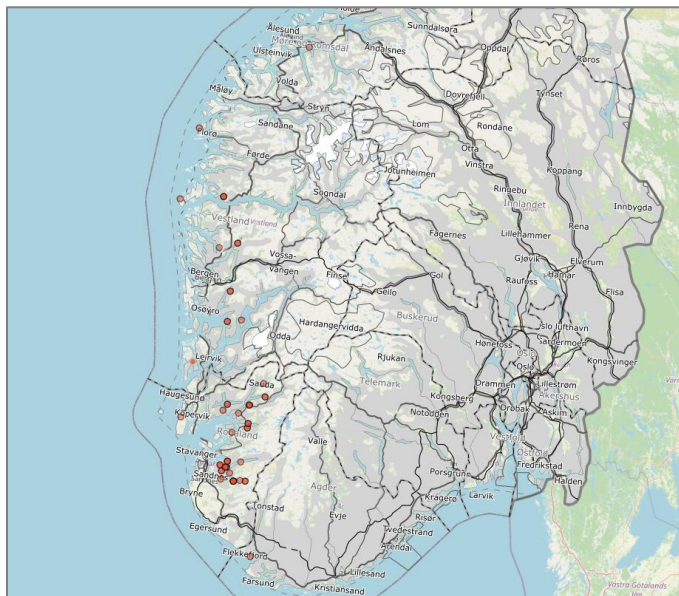
Det som gjør Krokhaugen-området så unikt, er områdets store variasjon. Her er det eng/mark av ulike typer (områder som både er i drift og som ikke er i drift), det er ulike typer skog (til dels på høy bonitet; med treslag som ask, hassel, rogn, osp, bjørk, gran, furu og eik), og reguleringsplanen inkluderer også et jordbruksområde (sauebeite) av en betydelig størrelse. Selve juvelen er det lille tjernet, med tilhørende våtmarksområde, der selve skolebygget og mye av skolens uteområde er planlagt.

Rødlistede arter i planområdet

Det er funnet 6–8 rødlistede arter i planområdet de siste årene: Ask (EN), butturmose (VU), grønnfink (VU), myrstengelfly (NT), vestlandsvikke (NT), samt stær (NT). I tillegg har storspove (EN) kanskje også tilhold i planområdets sørlige del; arten har i 2025 blitt hørt spillende flere ganger i sørvestlig retning fra Krokhaugen (arten bruker relativt store arealer). Biofokus fant også en skorpelav som *kan* ha vært stjerneflekklav (VU) (se vedlegg 1). Det kan også være at hubro (EN) bruker planområdet til næringssøk.

Det er funnet omtrent **20 asketrær** i planområdet, i tillegg til **svært mange askeskudd**. Biofokus skriver i sitt notat (vedlegg 1): «Noen av asketrærne er i ferd med å nå en alder og størrelse som gjør dem egnet som vert for epifyttiske moser og lav. Dette må tillegges noe vekt.» Også i *konsekvensutredning naturmangfold* (Norconsult, januar 2024) er flere forekomster av ask tatt med. Det er grunn til å anta at planområdet er viktig for arten i det minste i en lokal målestokk.

Butturnemose¹ ble funnet av Biofokus (se vedlegg 1) da de kartla områdets lav- og moseflora. **Arten er fra før ikke funnet andre steder i Karmøy kommune**, og nærmeste observasjoner er Bømlo og Nedstrand. Det er dermed grunn til å anta at planområdet er viktig for arten både i lokal og regional målestokk (jf. *Artskart*; se figur 1). **Arten synes å ha strenge krav når det gjelder luftfuktighet, så nedbygging av areal rundt selve voksestedet vil trolig ikke være forenlig med å ta vare på denne forekomsten.** Biofokus skriver i sitt notat (se vedlegg 1): «Dette er en art som er antatt å indikere svært humide miljø og finnes hovedsakelig i regnskog eller bekkekløfter».

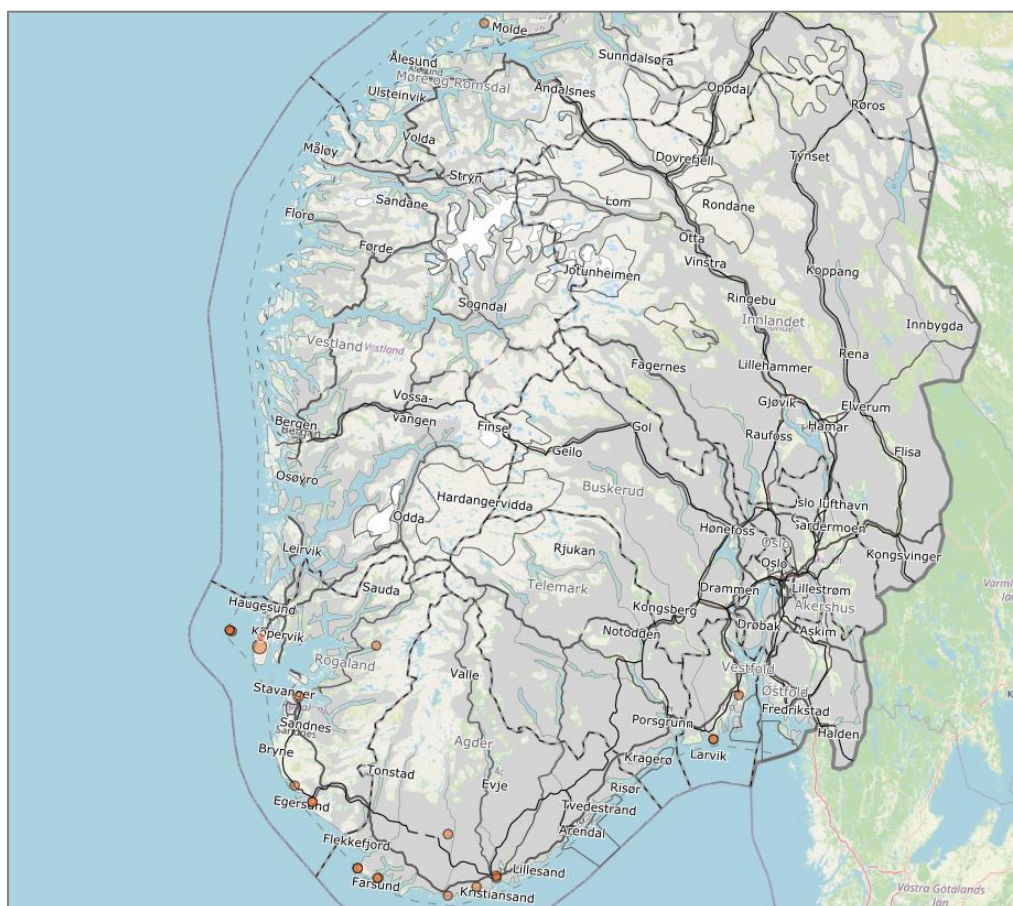

Figur 1. Funn av butturmose (VU) i Norge fra 2010 og frem til i dag. Funnet ved Krokhaugen er ett av fire funn fra ytre kyststrøk i Norge de siste 15 årene. Kilde: Artskart (besøkt 5. august 2025).

¹ <https://lister.artsdatabanken.no/rodlisteforarter/2021/9739>

Planområdet er typisk **grønnfink**-habitat med f.eks. store grantrær, busker (f.eks. einer) og skog i tilknytning til mer åpne jordbruksarealer. Arten har blitt observert flere ganger i planområdet, også med mating av nylig utfløyne ungfugler. Det er uvisst hvilken betydning planområdet har for arten lokalt sett, siden arten trolig er nokså vanlig, også på Veia?

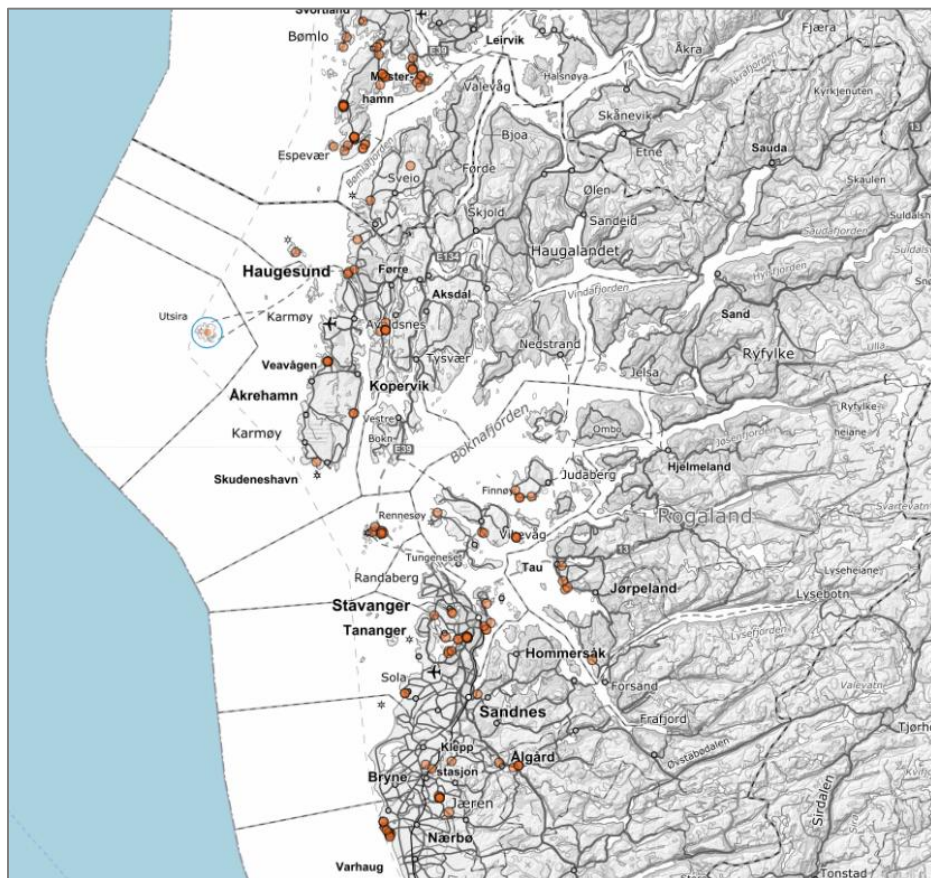
Myrstengelfly må betegnes som en svært fåtallig art lokalt, regionalt og også nasjonalt (jf. *Artskart* og *Artsobservasjoner* – se figur 2), og det er derfor grunn til å anta at planområdet er viktig for denne arten både lokalt, og trolig også regionalt. **Arten er sterkt knyttet til våtmark eller andre fuktige biotoper², noe som viser at tjernet og våtmarka i planområdet har betydning også for en rødlistet og sjelden art.** Det ser faktisk kun ut til å være én observasjon av arten fra 2024 (nasjonalt, jf. *Artskart*), og ingen så langt fra 2025 (men arten flyr i stor grad i august og september). Arten ble funnet i planområdet både august og i september 2022 (ikke lett etter i området etter den tid) – av Leiv Tommas Haugen, som da brukte lysfelle (L. T. Haugen, pers. medd.). Funnene er også dokumentert.

Figur 2. Funn av myrstengelfly (NT) i Norge fra 2020 og frem til i dag. Arten er funnet på to lokaliteter på Karmøy i denne perioden. Som man ser, er det svært få funn av arten i perioden. Kilde: Artskart (besøkt 5. august 2025).

² <https://artsdatabanken.no/Pages/144447/Myrstengelfly>

Vestlandsvikke må betegnes som en fåtallig eller svært fåtallig art i Karmøy kommune (jf. *Artskart* – se figur 3), og planområdet må derfor anses som viktig for arten i et lokalt perspektiv. I kartlegging i forbindelse med konsekvensutredningen (2024) ble ikke arten funnet, men på *Artsobservasjoner* er forekomsten igjen dokumentert med bilder bl.a. fra 2024 og 2025 (for øvrig samme forekomst som dokumentert før 2024).

Figur 3. Kartet viser de fleste funn av vestlandsvikke (NT) her til lands i perioden 2020 og frem til i dag. Arten har nasjonalt sitt tyngdepunkt i ytre strøk av Rogaland og Sunnhordland. På Karmøy utgjør forekomsten på Vea ett av kun tre rapporterte funn i perioden. Kart: Artskart (besøkt 5. august 2025).

Det er også godt mulig at planområdets sørlige del (sauebeitet) brukes til næringssøk av **storspove** i hekkeperioden. Arten er også omtalt i konsekvensutredning naturmangfold (delområde 12), da som en art som finnes i nærheten av – og kanskje også innenfor – planområdet. Vi mener at storspove også kan bruke delområde 11 som er angitt i KU. Arten har omtrent 30 par i Karmøy kommune (Arnt Kvinnesland, pers. medd.), og er altså vurdert som *sterkt truet* på rødlista.

Hubro er også nevnt i konsekvensutredningen som en art som i hvert fall tidligere var funnet i planområdet. Arten har trolig fortsatt tilhold i Sevland-Vea-området, og det er ikke utenkelig at arten fortsatt jakter i den sørlige, åpne delen av planområdet, der det ifølge nabo skal finnes mye vånd (viktig byttedyr for hubro på Helgeland, der Norges

tetteste bestand av hubro finnes). **Potensiell forekomst av både storspove og hubro i planområdet taler for at også føre var-prinsippet må komme til anvendelse i saken.**

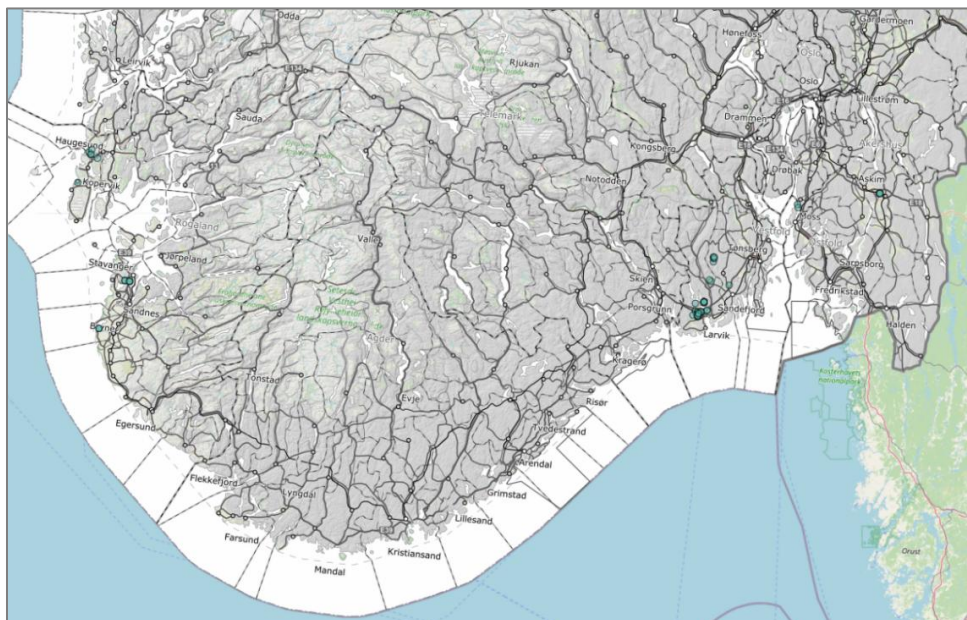
Biofokus gjorde et funn av en skorpelav som kan ha vært **stjerneflekklav**. Nærmeste funn av denne arten er på Bømlo og i Jelsa. Selv om laveksperter ikke kom i mål med artsbestemmelsen, så nevner vi her også – av føre var-hensyn – denne mulige forekomsten.

Det finnes for øvrig også **stær** i planområdets sørlige del, men dette er en nokså vanlig art på Karmøy, og forekomsten tillegges derfor mindre betydning.

I sum er det altså observert 6–8 rødlistede arter i planområdet de siste årene, hvorav flere av artene er svært fåtallige lokalt og til dels også regionalt, slik som særlig *butturnemose*, *myrstengelfly* og *vestlandsvikke*. Dette i seg selv mener vi gjør det umulig å finne arealer med tilsvarende naturkvaliteter i Karmøy kommune, som kan «veksles inn» mot Krokhaugen-området.

Fåtallige, livskraftige (ikke-rødlistede) arter – og to arter ikke vurdert for rødlista

I tillegg til de rødlistede artene, er det også observert en svært fåtallig art som ikke er på rødlista; dette er mosen blåband (se figur 4 og vedlegg 1). Arten er bare observert noen få andre steder på Vestlandet (ingen andre observasjoner i Karmøy kommune), og er også fåtallig i nasjonal målestokk. Biofokus skriver i sitt notat at forekomsten ved Krokhaugen «er på flere titalls trær som inkluderer både rogn, hassel, ask, selje og svarthyll», og er «så vidt vi vet den største [forekomsten på Vestlandet]» (!).

Figur 4. Kartet viser funn av mosen blåband i Norge i perioden fra 2010 og frem til i dag, med unntak av et usikkert funn fra Hitra kommune. Artens tyngdepunkt ser ut til å være i Rogaland og Vestfold. Funnet ved Krokhaugen er eneste funnet i Karmøy kommune, og Biofokus mener at dette trolig er den største forekomsten av arten på Vestlandet – der arten vokser på flere titalls trær i planområdet. Kart: Artskart (besøkt 5. august 2025).

Det er i planområdet også observert flere lokalt mer eller mindre fåtallige fuglearter som **ikke er på rødlista**. Her kan vi nevne **krikkand** (2 individer i tjernet i juli 2025), **rugde** (rugdetrekk over planområdet, juli 2025), **pilfink** (sør i planområdet i juli 2025), **flaggermus** (flere individer i juli 2025), syngende **bøksanger** (i mai 2022, dog trolig ikke hekkende).

Det er også observert to insektarter i planområdet med så få observasjoner på nasjonalt nivå, at de ikke er vurdert for rødlista; dette er darwinvepsen ***Ichneumon oblongus*** (3 individer i januar 2022) og grønnsakfluen ***Chirosia betuleti*** (juli 2021) – jf. *Artsobservasjoner*. **Også forekomst av disse artene taler for at føre var-prinsippet kommer til anvendelse** – siden det er arter med få observasjoner nasjonalt, og dermed ukjent bestandsstørrelse og bestandsutvikling.

Tjernet og våtmarka er for øvrig av lokal viktighet for en rekke arter; slik som **låvesvale, krikkand, stokkand, hegre, en rekke øyenstikkere og andre insektarter**. Det har også blitt observert **vadefugler** i tjernet, samt i våtmarka (mjødurt-dominert våtmark) som ligger nedstrøms tjernet (dvs. lenger vest) – trolig har dette vært enkeltbekkasin. En nabo sier også at hun har sett en fugl som ligner veldig på horndykker i tjernet. **Så vidt vi kjenner til er det langt til et tjern med tilsvarende naturkvaliteter, og det er i det hele tatt få tjern på Veia – og etter hva vi kjenner til, ingen med denne type kvaliteter/vegetasjon.**

Generelt skal det mye til å få tillatelse til å ødelegge denne typen ferskvannsføremønstre, og det går også et vassdrag (bekk/grøft) fra tjernet og til der skogen slutter i planområdets vestre del (altså gjennom store deler av planområdet). Både tjernet og det rennende vannet og dets kantvegetasjon er beskyttet gjennom vannressursloven, og i en annen reguleringssak (i Bergen kommune) er det opplyst fra Statsforvalteren i Vestland at nedbygging av vassdrag og dets kantvegetasjon krever dispensasjon fra statsforvalter, også selv om det foreligger gyldig reguleringsplan.

Naturtyper og dyrka mark

Semi-naturlig eng, som er rødlistet som sårbar, ble funnet i planområdet under naturkartlegging ifm. konsekvensutredningen (datert januar 2024). Naturtypen er i konsekvensutredningen avgrenset til delområde 3 og 4; altså i nærheten av tjernet. Semi-naturlig eng har også stort potensiale når det gjelder blant annet arter av insekter og planter (jf. *føre var-prinsippet*).

Når det gjelder **løvskogen (hassel- og rognedominert skog)** lenger vest i planområdet, skriver Biofokus i sitt notat (vedlegg 1): «Beliggenhet og påvist arts mangfold gjør det naturlig å vurdere om både hasselskogen og den rognedominerte skogen litt lenger sør bør kartlegges som en tørr, «ytterkyst-utforming» av boreonemoral regnskog. [...] Etter DN-håndbok 13 (reviderte faktaark 14) ville hasselskogen kommet ut med **B-verdi**

(viktig) med det artsinventaret man kjenner i dag [...]. I henhold til Miljødirektoratets instruks (2022) for kartlegging av naturtyper ville den samme hasselskogen oppnådd **høy kvalitet** som typen «boreonemoral regnskog uten bartredominans». For oss er det uklart hvorfor i hvert fall ikke hasselskogen har blitt skilt ut som en egen naturtype (en type edelløvskog) i konsekvensutredning naturmangfold.

En realisering av planen vil også medføre nedbygging av omtrent 20 dekar dyrka mark (jf. planbeskrivelsen). Realisering av planen medfører i tillegg oppsplitting av et jordbruksområde av mer omfattende størrelse (øst og vest for planens søndre del), og vil også trolig bidra til økt nedbyggingspress på disse oppsplittede landbruksarealene.

Naturverdier – konklusjon

Konklusjonen vår, basert på denne gjennomgangen av naturverdiene i området, tilsier at det vil være umulig for kommunen å både bygge skole i planområdet og samtidig ta vare på de store naturverdiene i området. Her må man se på området som helhet, og ikke se seg blind på at man for eksempel kan flytte på enkelte askeskudd (slik kommunen har foreslått).

Man må altså ta vare på *hele det varierte økosystemet*, som et leveområde for en rekke arter av planter, fugler, pattedyr (f.eks. rådyr, ekorn, smågnagere, osv.), insekter og sopp. Området har også potensiale for flere andre rødlistede arter siden det generelt er lite besøkt av folk som gjør artsregistreringer, og siden det i utgangspunktet er så variert og rikt på arter. **Føre var-prinsippet bør som nevnt også vektlegges.**

Vi mener også at det er svært uheldig hvis kommunen skal kunne «veksle inn» Krokhaugen-området med områder med tilsvarende naturkvaliteter i andre deler av kommunen – noe som trolig heller ikke finnes. Dette vil også kunne danne en svært uheldig presedens. Her minner vi også om stortingsmeldingen *Bærekraftig bruk og bevaring av natur*, der kommunene gis et stort ansvar for å ta vare på verdifulle områder natur, herunder bl.a. truede arter og rødlistede naturtyper, som inngår i betegnelsen særlig viktige naturarealer.

Det vil etter vår mening også sende svært uheldige og «vinglete» signaler om en godt begrunnet innsigelse (som har kommet etter at kunnskapsgrunnlaget har blitt vesentlig bedre) – og som ble igjen bekreftet og ytterligere begrunnet av Statsforvalteren i brev den 3. desember 2024 (ref. 2023/9326) – nå skal trekkes bare fordi dette er en viktig prinsippsak for Karmøy kommune og særlig da for kommunens meklingsdelegasjon. For flertallet i kommunestyret synes det nå å være viktigere å komme i gang med bygging av ny skole, enn at byggingen skal skje på Krokhaugen-tomta. Se diskusjon i kommunestyret i juni 2025 her (sak 037/25): <https://karmoy.kommunetv.no/archive/226>.

Også Karmøy kommune har selvsagt et stort ansvar for å ta vare på naturarven – og vi mener at denne saken viser at dette er et ansvar som kommunen åpenbart ikke tar på tilstrekkelig alvor – når de altså ønsker å bygge ned et så rikt naturområde, som i tillegg

er et viktig nærturområde med stort pedagogisk potensiale. Attpåtil når det i dag finnes et svært godt alternativ i dagens skoletomt.

Kommunen har også fått rikelig med «advarsler» underveis i prosessen; allerede den 21. desember 2021 mottok de en velbegrunnet klage, signert

Naturvernforbundet i Rogaland, på den vedtatte reguleringsplanen (vedlegg 2).

Klagen ble avvist av Karmøy kommune, og sendt til Statsforvalteren for behandling der (klagen ble avvist også av SF, og dannet etterpå grunnlag for klagen til Sivilombudet). I **høringsperioden – før planen ble vedtatt – mottok de også høringsuttalelser der det kom frem at det var mangler ved kunnskapsgrunnlaget om naturen i området.** Det er også naturligvis Karmøy kommunes ansvar som planmyndighet – og i dette tilfellet også som forslagsstiller – å undersøke og vurdere hvilke naturverdier som finnes i et område som de ønsker å bygge ut.

Vi tar også med en henvisning til statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet (som trådte i kraft som forskrift 24. januar 2025), der det i punkt 3.10 står følgende (vår understrekning):

Det skal tas hensyn til viktige arealer for friluftsliv og naturmangfold, samt karbonrike arealer, slik at disse arealenes kvalitet og evne til økosystemtjenester, karbonlagring og klimatilpasning opprettholdes. Muligheten for å bygge innenfor eller i tilknytning til eksisterende byggeområde skal kartlegges og utnyttes før det vurderes å ta i bruk områder avsatt til landbruks-, natur- og friluftsformål samt reindrift (LNFR-områder) og grøntområder til utbyggingsformål. Planlegging skal bidra til å nå målet om å redusere nedbygging av særlig viktige naturarealer.

Krokhaugen-tomta er et godt eksempel på et område som både går under definisjonen særlig viktig naturareal (i dette tilfellet forekomst av truede arter og rødlistet naturtype), som er karbonrikt, og som opprettholder klimatilpasning (våtmark som fordrøyer nedbør, og vassdrag som tar imot vannet) – i tillegg til at det finnes et svært godt alternativ til skoletomt (der dagens skole ligger). I tillegg er område også viktig som et nærturområde, blant annet for barnehager.

Til slutt når det gjelder naturverdiene, tar vi med at det i forbindelse med **høringen av forbud mot nedbygging av myr** (publisert 2. juli 2025)³, står følgende (vår utheving og understrekning): «Samtidig arbeider regjeringen med et brev som skal gå til alle landets kommuner og Statsforvalterne **med forventning om streng praktisering av dagens retningslinjer i påvente av forbudet skal bli vedtatt.**» Å tillate en nedbygging av myrområdet og tjernet vil medføre det *motsatte* av en streng praktisering i påvente av at forbudet blir vedtatt. **Som man vet, er det angitt i planbeskrivelsen at det må fjernes ca. 23 000 m³ med torv og andre organiske masser. Det er all grunn til å tro at det har**

³ Se nederst i denne lenken: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/forbud-mot-nedbygging-av-myr-pa-horing/id3114023/>

blitt lagret mye torv over lang tid under tjernet/våtmarka i forkant av at våtmarka/tjernet ble drenert på 1800- eller tidlig på 1900-tallet. Tjernet og våtmarka fikk igjen sin naturtilstand trolig på 1990-tallet, etter at grøftene/veitene har gått tett.

Del 2: Kommentarer til Karmøy kommunes anførsler i meklingen: historikk, økonomi og hensyn til barn og unge

Fra meklingsprotokollen kommer det frem at SF ønsker å strekke seg lengst mulig i saken; dette av hensyn til tre forhold:

- Sakens historikk
- Hensyn til barn og unge
- Økonomi

Når det gjelder sakens historikk, så har det altså ikke manglet på advarsler til kommune; både da reguleringsplanen var på høring, og etter at planen ble vedtatt (klage). Det er imidlertid et viktig forhold når det gjelder sakens historikk, som ikke kan understrekes nok: **Det var at Karmøy kommune valgte å gjøre tomtevalget i feil rekkefølge. Først bestemte de seg nemlig for skoletomt, og deretter foretok de en «pro forma»-utredning av andre tomte-alternativer: Altså stikk motsatt rekkefølge av det man skal gjøre.**

Sakens historikk bør derfor ikke tale for at innsigelsen skal trekkes. *Tvert imot*; saken er et lærebok-eksempel på hvorfor man først må utrede alternativer, før man bestemmer seg for tomt.

Det var på kommunestyremøtet den 11. mai 2020 at kommunestyret bestemte at skolen skulle ligge ved Krokhaugen. I saksfremlegget til denne saken (vedlegg 3) står det faktisk følgende på side 2 (vår understreking):

Det vil ikke være mulig å gjennomføre en formell reguleringsprosess med alternative tomtevalg. Kravet til framdrift betyr at tomtevalget må avklares gjennom en prosess som ikke følger bestemmelsene om medvirkning i plan- og bygningsloven.

Prinsippet om at aktuelle alternativer/lokaliteter skal vurderes før man bestemmer seg for et inngrep er viktig, og særlig når et tiltak er KU-pliktig. Dette prinsippet ble altså hoppet over i den aktuelle planprosessen – attpåtil med åpne øyne. I

lovkommentaren til plan- og bygningsloven § 14-2⁴, står det følgende (vår understrekning):

⁴ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/lovkommentar-til-plandelen-av-plan-og-bygningsloven-2022/id2904210/?ch=15>

Et viktig element i arbeidet med konsekvensutredningen vil være å vurdere relevante og realistiske alternativer. Dette er forankret i direktivene som ligger til grunn for lovens bestemmelser om konsekvensutredninger. Det vil være i utredningsprogrammet at det avklares hvilke alternativer som skal inngå i utredningsarbeidet. Melding med forslag til utredningsprogram skal sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn.

Etter lovverket er det vel ingen tvil om at dagens skoletomt skulle ha vært vurdert som et «relevant og realistisk alternativ» til Krokhaugen-tomta. Dette skulle altså ha vært gjort i forbindelse med konsekvensutredningen – noe som ikke skjedde, så vidt vi kan se. Denne mangelen utgjør i så fall åpenbart et relevant fremtidig klagegrunnlag – hvis Krokhaugen-planen mot formodning skulle bli vedtatt. Vi ber om at Statsforvalteren også vurderer det juridiske her, og opplyser kommunen hvis Statsforvalteren også er av den oppfatning at reguleringsplanen ikke bør vedtas uten en konsekvensutredning som inkluderer andre tomtealternativer. Jamfør her også nevnte sitat fra rådmannen (se forrige side), der det altså står at «kravet til framdrift betyr at tomtevalget må avklares gjennom en prosess som ikke følger bestemmelsene [...] i plan- og bygningsloven».

Temaet *alternativvurderinger* er for øvrig både omtalt i kommunens saksframlegg i forkant av at reguleringsplanen ble lagt på høring våren 2024 (vedlegg 4), og i den påfølgende innsigelsen fra Statsforvalteren (side 6–7 i innsigelsen) – **men innsigelsen er etter vår mening dessverre ikke tydelig nok når det gjelder de manglende alternativvurderingene i konsekvensutredningen (jf. kravet i plan- og bygningsloven).**

I dokumentet T-2/16 (revidert mai 2025⁵) står det også under punkt 2d at innsigelse «skal vurderes med bakgrunn i om det finnes [...] alternative løsninger/lokalisering [...]. I dette ligger også om potensialet for høy arealutnyttelse, fortetting og transformasjon er utnyttet før nye utbyggingsområder tas i bruk.» Det presiseres også samme sted: «For planer som omfattes av forskrift om konsekvensutredninger, inngår dette [bl.a. alternativvurderinger] som en del av konsekvensutredningen. I hvilken grad de alternative løsningene er gjennomførbare og kostnadene knyttet til disse, skal også tas med i vurderingen. Dersom det ikke finnes reelle alternativer [...] vil dette svekket grunnlaget for innsigelse [...]» **Her minner vi igjen om at det mangler en alternativvurdering i forbindelse med konsekvensutredningen i denne saken (så vidt vi kan se).**

Spoler vi tilbake til offentlige dokumenter i tiden før 2020, var ikke Krokhaugen-alternativet inne i bildet i det hele tatt. I dette leserinnlegget fra mai 2018 kan vi lese at det da ble utredet to alternativer; ny skole på dagens skoletomt, og tilbygg til

⁵ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/miljoforvaltningens-innsigelsespraksis/id2504971/>

eksisterende skolebygg: <https://www.karmoynytt.no/ny-skole-pa-vea-na/s/25-161-32887>

Det står i samme leserinnlegget at rådmannen anbefalte sistnevnte alternativ (dvs. tilbygg til dagens skole). Dette finner vi også igjen i saksframlegget til den aktuelle saken (vedlegg 5), der rådmannens forslag til vedtak var: «Tilbygg til eksisterende skoleanlegg ved Veavågen skole prioriteres først i sone 2.»

I det påfølgende kommunestyremøtet (18. juni 2018) ble det fattet følgende vedtak når det gjaldt ny skole på Vea (vedlegg 6, side 15):

Ny skole i Veavågen prioriteres og realiseres snarest. Utbyggingen skjer ved totalentreprise etter samme modell som Torvastad skole for kostnadsrammer skal tillegges stor vekt. Synergier med Storhall Karmøy forutsettes opprettholdt ved å videreføre dagens avtale om kroppsøving.

Slik vi tolker dette vedtaket, skulle dette bety en ny skole på dagens skoletomt (en totalentreprise) – det stod i hvert fall ingenting i vedtaket om at skole skulle bygges et annet sted (det var antageligvis helt selvsagt at ny skole skulle ligge der dagens skole ligger). **Dette kommunestyrevedtaket ser for øvrig ikke ut til å ha blitt fulgt opp av administrasjonen i det hele tatt, noe også flere kommunestyrerepresentanter har uttalt i ettertid.** Det er her åpenbart at det var Krokhaugen-alternativet som kom i veien for en realisering av nevnte kommunestyrevedtak. Men ingen kan visst svare på *hvordan* Krokhaugen ble et aktuelt alternativ⁶...

I saksframlegget fra mai 2020 (da det ble bestemt at ny skole skulle bygges på Krokhaugen) kommer det frem flere andre interessante momenter; f.eks. at **merkostnad ved å etablere skole ved Krokhaugen – sammenlignet med eksisterende skoletomt – er på ca. 30 millioner kr (49 mill. kr minus 19,3 mill. kr) – og dette er før man tar med kostnader til erverv av tomt ved Krokhaugen.**

Det står at denne merkostnaden skyldes opparbeidelse av skoletomt, VA-anlegg, ny adkomstveg og snuplass for buss. Siden dette var i 2020, er det grunn til å tro at merkostnaden i dag trolig vil være minst 35 mill. kr. Det skal nevnes at det i samme saksutredning beregnes en *ytterligere* kostnad på 11 mill. kr til midlertidig brakkeskole ved bruk av eksisterende skoletomt – men likevel tipper merkostnaden med god margin i disfavør av Krokhaugen-alternativet. Hvis Eide skole brukes som erstatningsskole for Vea i byggeperioden, noe administrasjonen nylig har luftet, vil trolig dette være rimeligere enn de estimerte 11 mill. kr.

⁶ <https://www.h-avis.no/vea-kommunen-brukte-17-mill-pa-skoletomt-for-planen-ble-vedtatt/o/5-62-1904039>

Det står også eksplisitt (til slutt) i nevnte saksfremstilling at «det vil være dyrere å etablere ny barneskole på en alternativ tomt», og med «alternativ tomt» menes her altså alternativer til dagens skoletomt.

Dette står i sterk kontrast til Karmøy kommunes nyere kostnadsnotat (datert 26. oktober 2024; vedlegg 7) som ligger som saksgrunnlag til møtet i kommunestyret i juni 2025, og som kommunen bl.a. henviser til i mekling med Statsforvalteren. Dette notatet tar feilaktig utgangspunkt i at det må erverves eiendommer ved dagens skole (2 stk. næringsbygg, 1 bedehus og 2–3 bolighus). **På de neste sidene (side 12–15) redegjør vi grundig for hvorfor dette må anses som en feil forutsetning. Prisen for nevnte erverv og riving av bygg på disse eiendommen estimeres i notatet til 33 mill. kr.**

I tillegg tas det i notatet med kostnader i forbindelse med erstatningsskole på 35–55 mill. kr (!) – **noe som også er helt feil om man legger til grunn at Eide barneskole kan brukes som erstatningsskole** (i tillegg er det ledig kapasitet på Sevland skole, ev. for de minste elevene). Og summen rimer heller ikke med nevnte estimat på 11 mill. kr fra 2020. Når det gjelder Eide skole står det for øvrig følgende på side 5 i saksframlegget til kommunestyresaken i juni 2025 (da kommunestyret sa ja til mekling; for lenke, se fotnote 7):

En slik utbygging vil også medføre behov for midlertidig skole for elevene/ansatte i byggeperioden, som kan være tidligere Eide skole i Kopervik. Kommunedirektøren nevner dette her ettersom det i utgangspunktet er klart for å få opp en sak til politisk behandling om utlysning av Eide skole. Dersom kommunestyret går for mekling vil det medføre at sak om utlysning av Eide skole stilles i bero inntil videre.

Videre tas kommunens tapte kostnader i forbindelse med erverv av Krokhaugen-området og dennes regulering og prosjektering med i regnestykket. **Her må det nevnes at kommunen kjøpte det meste av tomtearealet ved Krokhaugen før reguleringsplanen ble vedtatt (!)** – se leserinnlegg som det er lenket til i fotnote 6. Hvorfor det hastet sånn med å betale utbyggerne (tidligere tomteeiere) de 17 mill. kronene vites ikke. Kommune kjøpte her de to eiendommene fra utbyggerne i juli 2021, mens reguleringsplanen altså ble vedtatt i november 2021.

Uansett; på denne måten kommer altså kommunalsjefen og faglederen frem til at merkostnaden ved å velge dagens skoletomt er på ca. 130 mill. kr, dette i motsetning til beregningen fra 2020 som viste at Krokhaugen ville bli 30 mill. kr dyrere. Her må vi også nevne at kommunalsjefen og faglederen ikke har tatt med de merkostnadene ved Krokhaugen-tomta som kostnadsberegningen fra 2020 tok med (dvs. nye adkomstveier, opparbeidelse av tomt, VA-anlegg, osv.). Grunnen til det, står det heller ingenting om i notatet.

Grunnen til at rådmannen i 2020 *likevel* anbefalte Krokhaugen-tomta – selv om det den gang var regnet for å være et dyrere alternativ – var følgende:

Til grunn for rådmannens anbefaling ligger først og fremst hensynet til muligheten for å etablere en skole med et romslig uteområde med ulike funksjoner som med bevisst planlegging også kan inneholde naturterreng som gir grunnlag for variert aktivitet.

Det var altså størrelsen og kvaliteten på uteområdet som var avgjørende for rådmannens anbefaling i 2020. **Det er likevel på det rene at dagens skoletomt, eventuelt med en utvidelse nordover (der det ikke er boliger), vil utgjøre en stor nok tomt til å oppfylle arealanbefalingene for uteområder. Her er det også viktig å ta med at befolkningsfremskrivninger for Veia skolekrets (fra 2024; se vedlegg 8) viser en nedgang på ca. 25 prosent i elevtall for de neste 10 årene.** Disse tallgrunnlaget for befolkningsfremskrivninger er for øvrig del av samme dokument/analyse som administrasjonen har lagt til grunn i en kommunestyresak om andre skolenedleggelse/sammenslåinger. **Pr. i dag har Veia skole omtrent 380 elever, og en nedgang på 25 prosent i løpet av de neste 10 årene tilsier et fremtidig elevtall på rundt 285.**

I dokumentet *Tomteevaluering Veia barneskole*, som ligger som grunnlag til kommunestyremøtet i juni 2025⁷ (når kommunestyret skulle avgjøre om kommunen skulle mekle med Statsforvalteren) er det på side 2 oppgitt at dagens skoletomt er 12,3 dekar, og at et nybygg vil kreve 2,4 dekar (et nybygg på 2 dekar vil trolig også være tilstrekkelig). **Da er det altså 9,9 dekar igjen til uteoppholdsareal på dagens skoletomt (medregnet at dagens parkeringsplass blir uteområde).**

Det er 30 kvadratmeter uteareal pr. elev som har blitt lagt til grunn av Karmøy kommune tidligere. Det er også dette arealet som foreslås i høringen av ny arealnorm for grunnskolen⁸ (datert 19. juni 2025), der det står følgende på side 16:

En arealnorm på 30 m² vil være over smertegrensen på 20 m² per barn og gi nok plass til både god kvalitet på innholdet, varierte funksjoner og for å unngå slitasje. Arealnormen på 30 m² er i samsvar med de andre nordiske landene. En reduksjon i arealnormen vil gjøre det mer realistisk for kommunene å avsette tilstrekkelig areal til uteområdene i skolene, sammenlignet med arealnorm på 50 m². NMBU-rapporten trekker også frem at det i praksis har vært vanskelig å ivareta 50 m² per elev i mange tilfeller.

⁷ Se sak 037/25: https://www.karmoy.kommune.no/demokratioginnflytelse/innsyn/politisk-moteplan/#/details/m-1249e1a2_2785_4295_85aa_405fceb78f6-517!R6sCeU

⁸ Lenke: https://www.helsedirektoratet.no/horinger/uteomrader-i-skoler--anbefalinger-i-veilederen-helse-og-miljo-i-barnehager-skoler-og-skolefritidsordninger/_attachment/inline/95c515dd-c2c2-409e-9a97-7eb3536baefe:96e5823c3de5aae1f4b638d0dd455aff61d670/Arealnormer,%20utforming%20og%20bruk%20av%20kompenenserende%20tiltak%20p%C3%A5%20uteomr%C3%A5der%20i%20skoler.pdf

Høringen av ny arealnorm skiller riktig nok mellom rurale og urbane områder. Veia er nok i denne sammenhengen imidlertid mer urbant enn ruralt, med et tydelig definert tettsted, og også et relativt tydelig definert sentrum innenfor dette tettstedet. På en nettside⁹ refereres det til at postnummer 4276 Veavågen har en befolkningstetthet på 1002 innbyggere pr. km², men arealet for dette postnummeret er langt større enn arealet av den befolkede delen av skolekretsen for Veavågen (i tillegg ser ikke nettsiden ut til å være oppdatert siden 2015, og innbyggertallet var lavere den gang). I bakgrunnsnotatet til ny arealnorm for grunnskolen står det (side 13) at urbane områder har mellom 1000 og 3000 innbyggere pr. km². Veavågen må altså anses som et urbant område i denne sammenhengen. Når tettstedet er såpass definert som det er i Veavågen, er det også et poeng å bygge skolen på et sentralt sted innenfor dette tettstedet. Dagens skoletomt er i selve sentrum av tettstedet.

Legger man da til grunn et uteareal på 30 kvadratmeter pr. elev, så vil *dagens skoletomt* da gi et tilstrekkelig uteareal til 330 elever. Ut fra befolkningsprognosene vil elevtallet være nede på dette nivået allerede fra 2026 av. En ny skole på Veia vil uansett ikke være klar til bruk før om ca. fire år, og befolkningsfremskrivningene antyder en ytterligere nedgang på hele 18 prosent for barn i barneskolealder for perioden 2026–2029. **Dagens uteareal er altså tilstrekkelig – og vel så det – om man fester lit til befolkningsprognosene.** Det eneste man må gjøre er å ta i bruk parkeringsplassen til uteareal (det er masse parkeringsplasser tilgjengelig, like over veien, ved kirken).

Om man senere skulle ønske å legge til rette for utvidelse av skolegården, kan dette som nevnt, enkelt gjøres ved enten å slå til på tilbud som kommunen har fått fra naboer (bl.a. om kjøp av bedehuset) eller utvide skolegården nordover (se figur 5). **En utvidelse nordover vil kunne gi opp mot 2,6 dekar ekstra uteoppholdsareal – noe som da totalt sett gir et stort nok uteoppholdsareal til nærmere 425 elever (!).** En utvidelse av skolegården nordover – *uten* at det må erverves bolighus – betinger da at det etableres en veg mellom Stølshaugvegen og Austre Veaveg, men en slik ny vei ligger inne både i reguleringsplanforslaget for Krokhaugen (*Nye Veavågen skole*) og i reguleringsplanen for *Veia sentrum* (planID: 1149_2004) – dog i to litt ulike versjoner/utførelser. «Utvidelsesarealet» inngår for øvrig i et areal som er avsatt til *sentrumsformål* i kommuneplanens arealdel, og er også regulert til *bolig/forretning/kontor* i nevnte reguleringsplan *Veia sentrum* (fra 2002).

En utvidelse nordover kan være på eksempelvis 2–2,5 dekar, og her er det stort potensiale for et høykvalitets, naturlig (ev. parklignende) uteområde, siden dette i dag er et jorde (sauebeite). **Ja, man kan faktisk hevde at dette arealet – sammen med dagens areal – vil være langt mer egnet som uteområde enn Krokhaugen-tomta,**

⁹ Lenke: <https://postnumre.cybo.com/norge/veav%C3%A5gen/#demographics>

siden sistnevnte må masseutskiftes/utplaneres før skoleplass og skole kan bygges der (på grunn av våtmark, tjern, kupert terreng osv.).

For sammenligningens del ønsker vi å vise til bygging av Skram skole i Måløy¹⁰, hvor det nå gjøres grunnarbeid til ny skole. Ny skole bygges for 250 elever, med et uteareal på 6,8 dekar. Dette tilsvarer 27 kvadratmeter pr. elev (med 27 kvadratmeter pr. elev vil dagens tomt på Vea fungere for ca. 370 elever). For elevene ved Skram skole blir det to år med erstatningsskole (elevene busses). Prisen på skolen er 330,5 mill. kr, men her er det et svært omfattende og fordyrende grunnarbeid, siden deler av skolen skal graves ned, siden terrenget er skrånende. Her har man valgt eksisterende skoletomt for bygging av ny skole siden denne ligger sentralt til i Måløy.

Figur 5. Figuren viser utearealer på dagens tomt (ved bygging av skole på tomtas sørøstre del). Det vil være tilgjengelig ca. 10 dekar uteareal på dagens skoletomt, samt ca. 2,5 dekar nord for dagens tomt. **Dagens tomt er stor nok til 330 elever, mens med en utvidelse nordover er tomta stor nok til ca. 425 elever.** Kobling mellom Austre Veaveg og Stølshaugvegen er illustrert omtrentlig med grå strek. Flyfoto: Statens kartverk / Norgeskart.no.

¹⁰ Se nettsak, med en rekke illustrasjoner: <https://kinn.kommune.no/sok-etter-sak/investeringsprosjekt-i-kinn/skram-skole/#faqsporsmal-625>

Rådmannen tok i 2020 heller ikke hensyn til at det å bevare Krokhaugen-området vil være positivt både som arena for uteundervisning, lek om vinteren (is på tjern og akebakke) og fri lek på fritiden – momenter som de fleste nok vil mene har vel så stor betydning for barns oppvekst som hvordan skolegården er. Dette skyldes nok at området i utgangspunktet var avsatt til boligformål. Heldigvis har Statsforvalteren også poengtert verdien av å beholde området som en grønn lunge og nærturområde, nå som boligbygging ikke lenger fremstår som et aktuelt alternativ. Det kommer også frem i høringen av ny norm for utearealer for skoler at det å ha naturområder *i nærheten* av skolen er viktig/relevant.

Når vi nå er inne på det mer planfaglige, må det tas med at dagens skoletomt kom best ut i en vurdering av totalt fem ulike tomter (inkludert Krokhaugen-tomta).

Dokumentet heter *Tomteevaluering Veå barneskole* (udatert, men trolig fra i år), og ligger under dokumentene til nevnte sak 037/25 *Nye Veavågen barneskole – oppfølging av innsigelse*, som ble behandlet under kommunestyremøtet den 16. juni 2025. I oppsummeringen kan man der bl.a. lese følgende (vår understreking):

Ut ifra vurderingene som er gjort, er det dagens skoletomt som kommer ut som det beste alternativet, planfaglig. De øvrige tomtealternativene har alle fordeler og bakdeler, noen mer enn andre, som gjør at det er mindre tilrådelig å bruke dem som skoletomt.

Den største bakdelen med dagens skoletomt er selvfølgelig at den forutsetter at det erverves flere private eiendommer med eksisterende bygninger for å gjennomføres. En annen bakdel er at en ny avkjørsel trolig må legges på et areal med innmarksbeite og overflatedyrket jord (i underkant av 5 da). Men til tross for bakdelene, så vurderes andre momenter å kunne veie opp for det. Tomten er vurdert til å ikke ha negativ innvirkning på natur, og det foreligger en mulighetsstudie som bekrefter at det er mulig å etablere skole med tilhørende anlegg her. Tomten ligger i det eksisterende sentrumet, som er positivt for befolkningskonsentrasjonen, og tiltak i dette området kan gi positive ringvirkninger i sentrumsområdet.

Den største bakdelen er ifølge kommunedirektøren altså at det må erverves flere private eiendommer. Disse bakdelene har vi nå vist at ikke stemmer med de faktiske forholdene. Det holder med en utvidelse nordover, selv om det selvsagt også er mulig å erverve andre eiendommer hvis det skulle bli aktuelt.

Et moment som også må nevnes mot slutten, er Krokhaugen-områdets verdi som friluftslivsområde. Kommunen er enig i at området er godt brukt av barnehager og andre (det står bl.a. i saksutredningen fra 2021, som hører til plansaken Nye Veavågen skole), men det vises også (ref. meklingsprotokollen) til at det i stor grad er «Bambiskogen» (den skogkledte haugen/åsen som ikke er planlagt nedbygget) som er mest i bruk. Dette stemmer, men grunnen til at dette området er populært er jo også

fordi man fra denne haugen har veldig fin utsikt/oversikt over andre deler av planområdet (bl.a. de områdene som har størst verdi for naturmangfoldet) – dvs. områder som vil bli utplanert hvis det blir bygget skole ved Krokhaugen (og da blir det for øvrig også få «bambier» igjen i området). I tillegg er tjernet og området rundt et område som kan brukes om vinteren, til aking og skøyting.

De kulturhistoriske verdiene/potensialet i området må også nevnes. Munkejord var som kjent lenge eid av Halsnøy kloster, og det er god grunn til å anta det ligger mye gjemt kulturhistorisk materiale i bakken også i området der skolen er planlagt. Her mener vi det må kreves utgravinger hvis skolen mot formodning skal bygges ved Krokhaugen. Professor Dagfinn Skre, som ledet kongsgårdprosjektet på Avaldsnes, mente for øvrig at området burde inn som en del av kongsgårdprosjektet (noe det ikke ble). Det er bl.a. funnet to bautasteiner fra folkevandringstiden eller vikingtiden (trolig fra perioden 300–800 e.Kr.) i nærheten av Krokhaugen, og det har også blitt gjort funn av dobbelteget øks, flere spyd- og pilspisser (Connie Didriksen, pers. medd.). Området ligger i tillegg delvis over marin grense, så potensialet for steinalderfunn er også til stede. **Hvis området blir bevart for ettertiden, så kan det brukes til pedagogiske formål, både i naturfag og historie – og selvsagt også til spennende uteundervisning i andre fag.**

Vi tar også med at ingen kulturvernmyndigheter ser ut til å ha uttalt seg til reguleringsplanen – så vidt vi har oversikt over. Tatt i betraktning områdets rike historie, fremstår dette i så fall som en mangel ved saken/reguleringsplanen. Her har også Connie Didriksen, historieutdannet nabo til Krokhaugen, sendt innspill til kommunen (desember 2020 og april 2024) som heller ikke synes å være lagt ved saken. Vi mener at også områdets kulturarv (jf. kulturminneloven), og føre var-prinsippet i så henseende, taler for at Krokhaugen må bevares.

Til slutt i dette brevet tar vi med litt om det viktige tidsperspektivet i saken, samt forhandlingsdelegasjonens faktiske ryggdekning i kommunestyret (jf. debatt i kommunestyret i juni 2025). Allerede i 2018 ble det altså vedtatt at det skulle bygges ny skole på Vea (men da på dagens tomt, slik vi tolker vedtaket). Krokhaugen-alternativet har medført en enorm forsinkelse når det gjelder å få på plass ny skole, og det å stå fast ved dette alternativet vil medføre en ytterligere lang forsinkelse (et eventuelt planvedtak vil bli påklaget at Naturvernforbundet i Rogaland). At Karmøy kommune har latt det gå ca. 15 måneder fra innsigelsen fra Statsforvalteren kom, og til de ba om meklingsmøte, er i seg selv ganske utrolig.

I meklingsprotokollen står det blant annet:

Ny barneskole har høy prioritet fra kommunens side og at delegasjonen fra kommunen kommer med et mandat fra kommunestyret om at det er en bred politisk enighet om vedtaket [dvs. vedtaket om at det skal mekles i saken]. Dette viser at denne saken har forankring på tvers av partier.

For det første så stemmer det ikke at denne saken har forankring på tvers av partier. Både SV, Venstre, MDG og Rødt stemte mot at det skulle mekles i saken. De mener at Krokhaugen må bevares som naturområdet. **Den 50 minutter lange debatten i kommunestyret¹¹ viser også at flertallet av partier synes å mene at tiden er i ferd med å renne ut for Krokhaugen-alternativet, og at det bør velges en annen skoletomt hvis det ikke blir enighet i meklingen med Statsforvalteren. Det er altså slik at det som trolig er flertallet i kommunestyret nå mener at det er viktigere at det raskt kommer ny skole på Vea, enn at denne skolen bygges i Krokhaugen-området.** Etter vårt syn har ikke forhandlingsdelegasjonen fra kommunen egentlig rykkdekning fra kommunestyret til å trekke meklingen ut i tid, slik som er tilfellet nå.

Avslutningsvis ber vi om at Statsforvalteren står fast ved den godt begrunnede innsigelsen, og at det bes om at Karmøy kommune så fort som mulig (første kommunestyremøte er i oktober) tar stilling til om de ønsker å vedta planen med innsigelse, eller om de ønsker å heller bygge ny skole på en annen tomt (fortrinnsvis dagens skoletomt).

Med vennlig hilsen

Erik Hammer

Styreleder

Naturvernforbundet i Rogaland

Gaute Henriksen

fylkessekretær

Naturvernforbundet i Rogaland

Gunvar Mikkelsen

saksbehandler

¹¹ Se Kommune-TV (sak 037/25 – to opptak): <https://karmoy.kommunetv.no/archive/226>

Liste over vedlegg

Vedlegg 1. Notat om naturverdier i planområdet Nye Veavågen skole. Biofokus. Datert 18. okt. 2022.

Vedlegg 2. Klage på reguleringsplan Nye Veavågen skole. Naturvernforbundet i Rogaland. Datert 21. desember 2021.

Vedlegg 3. Saksframlegg til kommunestyresak mai 2020. Lokalisering av ny skole i Veavågen. Karmøy kommune.

Vedlegg 4. Saksframlegg kommunestyresak i juni 2024. Nye Veavågen barneskole – oppfølging av innsigelse

Vedlegg 5. Saksframlegg til kommunestyresak juni 2018. Skolebruksplan sone 2. Karmøy kommune.

Vedlegg 6. Protokoll kommunestyremøte juni 2018. Karmøy kommune.

Vedlegg 7. Notat om kostnader. Karmøy kommune. Datert 26. oktober 2024.

Vedlegg 8. Befolkningsfremskrivninger. Norconsult. Datert september 2024.